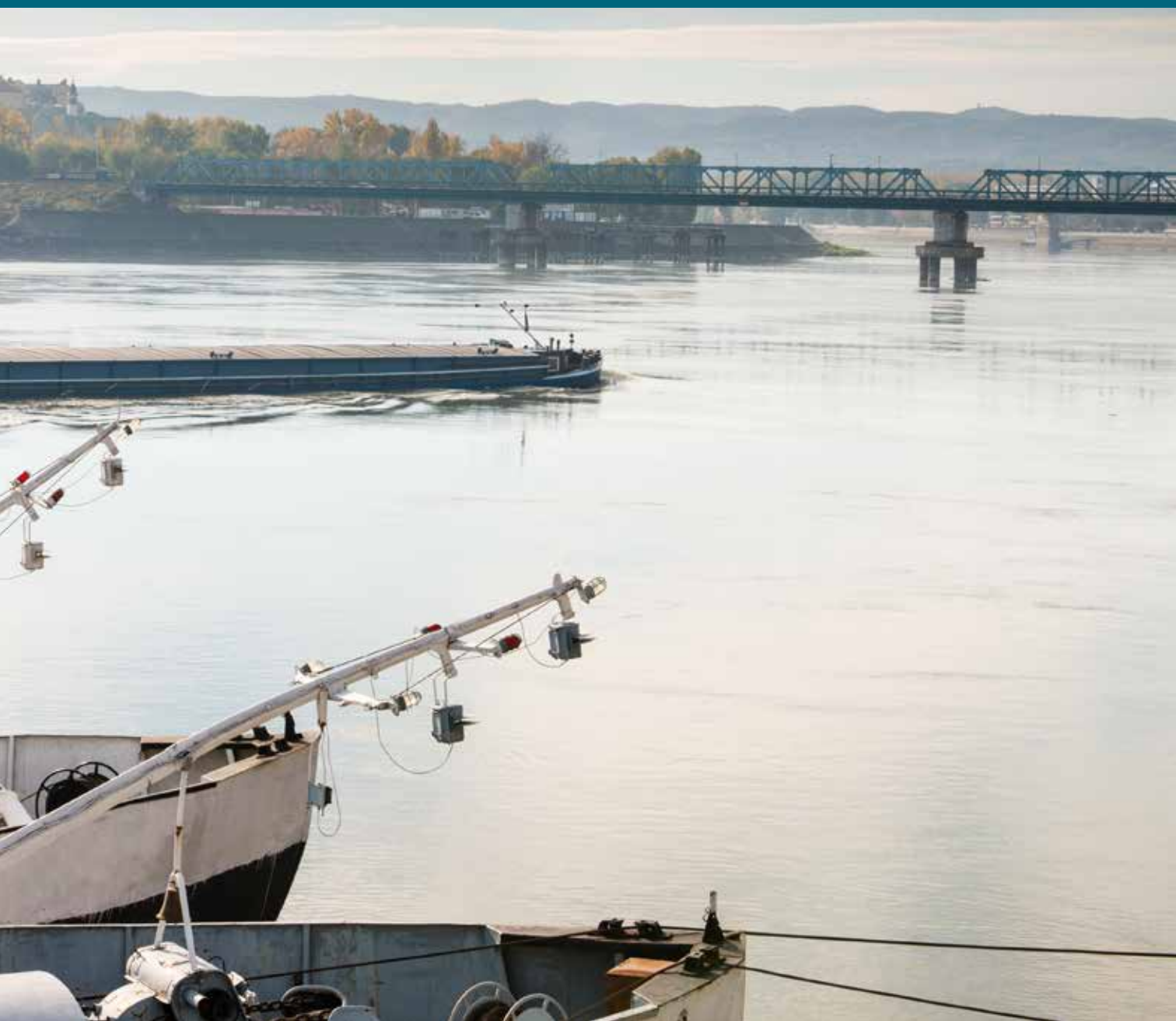

РЕЗИМЕ ПРОГРАМА РАЗВОЈА АП ВОЈВОДИНЕ 2014–2020.

**РЕЗИМЕ
ПРОГРАМА РАЗВОЈА
АП ВОЈВОДИНЕ
2014–2020.**

УВОД

Програм развоја Аутономне Покрајине Војводине за период 2014–2020. представља развојни документ АП Војводине у области регионалног развоја, који на целовит начин дефинише приоритете АП Војводине у наредних седам година.

Структура Програма

Програм се састоји од следећих целина:

1. Стратешки приступ привредном развоју Републике Србије и АП Војводине који се заснива се на **инвестицијама, иновацијама и хуманом капиталу**. У овом делу, у кратким цртама су дати стратешки правци Републике Србије до 2020. године, значај регионалног развоја и улоге државе, основна ограничења и проблеми који детерминишу развојни оквир АП Војводине у наредном периоду.

2. Социо-економска анализа пружа целовит динамички приказ свих економских, демографских, социјалних, инфраструктурних, регионалних и еколошких трендова у АП Војводини, као и достигнути ниво развијености основних развојних димензија Покрајине.

3. SWOT анализа, која садржи анализу следећих сектора: природни ресурси, демографија, привреда, инфраструктура, култура и образовање, социјална заштита и општи услови.

4. План подстицања развоја АП Војводина који је усмерен на институционалну изградњу.

5. Укључивање у регионалну политику Европске уније. Стицањем статуса кандидата Србији су се отвориле значајне могућности привлачења ЕУ фондова. Од регионалних и локалних капацитета, од њихове оспособљености за стратешко планирање и програмирање развоја, ће зависити реализација стратешких пројеката, прекогранична и међурегионална сарадња. АП Војводина треба да развија финансијски и административни апсорпциони капацитет, али и капацитете за оцену ефеката апсорбованих средстава на привреду АП Војводине.

6. Стратешки правци и циљеви развоја АП Војводине прецизно су разрађени кроз матрицу стратешких праваца/приоритета, мера и активности у чијој су изради учествовали сви секретаријати Владе АП Војводине и регионалне развојне агенције на основу социо-економске анализе и приоритета и мера предлога Националног плана регионалног развоја 2014–2020. Дефинисана су четири основна приоритета:

- Развој људских ресурса;
- Развој инфраструктуре и услова за пристојан живот и рад;
- Одрживи привредни раст;
- Развој институционалне инфраструктуре.

7. Посебан део Програма представља **Акциони план** који садржи предлоге пројеката од стране секретаријата Владе АП Војводине, локалних самоуправа и регионалних развојних агенција за период од 2014. до 2017. године и представља матрицу предлога приоритетних мера и активности са роковима и задацима одговорних институција.

Због потребе и намене овог резимеа, у наставку ће се наћи делови Програма из целине под тачком 6. Због илустрације положаја АП Војводине у Републици Србији на следећој страни дајемо главне налазе о развојној позицији АП Војводине, привредној развијености и индустријској производњи.

Развојна позиција АП Војводине у Републици Србији

ГЛАВНИ НАЛАЗИ

- Регион Војводине је у 2011. години, учествовао са 26,2% у формирању БДВ-а;
- У секторској структури БДВ-а АП Војводине доминирају разменљиви сектори (учешће 71,7%). АП Војводина има значајно веће учешће сектора Прерађивачке индустрије у формирању БДВ-а у односу на републички ниво;
- Индекс индустријске производње АП Војводине је у порасту у 2012. години и износи 102,1, док у Србији опада (97,1).

Привредна развијеност АП Војводине и унутаррегионална концентрација

ГЛАВНИ НАЛАЗИ

- Највећи број предузећа је концентрисан у Јужнобачком округу (43,5%), док је најмањи број предузећа у Севернобанатском округу (5,4%);
- Највећи број лица је запослен у Јужнобачком округу (44,8%), док је најмањи број предузећа у Севернобанатском округу (6,9%) и Западнобачком округу (6,9%);
- Највећи део прихода генеришу предузећа која послују у Јужнобачком округу (55,8%), док је најнижа вредност овог показатеља у Севернобанатском округу (4,4%).

Индустријска производња у АП Војводини

ГЛАВНИ НАЛАЗИ

- Бруто додата вредност индустрије Јужнобачког округа остварује највећи допринос креирању бруто додате вредности индустрије АП Војводине (52,8), док БДВ индустрије Средњобанатског округа остварује најнижи допринос (5,6%);
- У односу на ниво АП Војводине, БДВ индустрије по становнику је за 71% већи у Јужнобачком округу. Најнижи ниво БДВ по становнику је у Сремском округу и износи 51,5% нивоа БДВ индустрије АП Војводине;
- Највиши удео извоза сектора индустрије у укупном извозу округа остварен је у Средњобанатском округу (98%), док је удео извоза сектора индустрије у укупном извозу округа најнижи у Јужнобачком округу (74%);
- Највиши удео увоза сектора индустрије у укупном увозу округа остварен је у Јужнобанатском округу (97%), док је удео увоза индустрије у укупном увозу округа, најнижи у Јужнобачком округу (40%);
- Извоз сектора индустрије Јужнобачког округа има највећи удео у укупном извозу индустрије АП Војводине (31,5%), док је удео извоза сектора индустрије Севернобачког округа најнижи (5,8%);
- Увоз сектора индустрије Јужнобачког округа има највећи удео у укупном извозу индустрије АП Војводине (41,1%), док је удео увоза сектора индустрије Западнобачког округа најниже (4,3%);
- БДВ сектора индустрије Јужнобачког округа има највећи удео у креирању укупног БДВ-а реалног сектора АП Војводине (52,8%), док је допринос БДВ индустрије Средњобанатског округа креирању укупног БДВ реалног сектора АП Војводине најнижи (5,6%).

1. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА АП ВОЈВОДИНЕ 2014–2020.

Стратешки правци развоја АП Војводине препознати су не само у сектору привреде и унутаррегионалног развоја, већ и у науци, образовању, заштити животне средине, заштити и одрживом коришћењу културне баштине као необновљивог ресурса, као и међу бројним креаторима економског, социјалног и еколошког развоја на нивоу Републике Србије, АП Војводине и у локалним самоуправама.

ЦИЉ РАЗВОЈНЕ ПОЛИТИКЕ АП ВОЈВОДИНЕ 2014–2020:
СМАЊЕЊЕ РЕГИОНАЛНИХ ДИСПАРИТЕТА У
АП ВОЈВОДИНИ У ЕКОНОМСКОЈ, СОЦИЈАЛНОЈ
И ЕКОЛОШКОЈ ДИМЕНЗИЈИ

СЛИКА 6.1. Приоритети из Нацрта Националног плана регионалног развоја и Програма развоја АП Војводине

ПРИОРИТЕТ I	ПРИОРИТЕТ II	ПРИОРИТЕТ III	ПРИОРИТЕТ IV
----------------	-----------------	------------------	-----------------

Нацрт Националног плана регионалног развоја Републике Србије 2014–2020.

ЉУДИ	МЕСТО	ПРОИЗВОДНИ КАПАЦИТЕТ	ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ КАПАЦИТЕТА
------	-------	-------------------------	--

Програм развоја АП Војводине 2014–2020.

РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА	РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВА ЗА ПРИСТОЈАН ЖИВОТ И РАД	ОДРЖИВИ ПРИВРЕДНИ РАСТ	РАЗВОЈ ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
------------------------------	---	------------------------------	---

Макроекономске пројекције основних агрегата привредног раста АП Војводина за период 2011–2020. показују да је могуће остварити просечну годишњу стопу реалног раста БДП од око 6%, повећање броја запослених за 17% (што је пораст запослених за око 40.000 до 2015, односно 100.000 запослених до 2020. године) и пораст продуктивности за 50% који повећава конкурентност привреде и постиже високе стопе раста извоза и инвестиција.¹

ПРИОРИТЕТИ	МЕРЕ
1. ПРИОРИТЕТ РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА	1.1. Подстицање новог запошљавања лица која су скоро остала без запослења; 1.2. Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, талентованих лица..); 1.3. Унапређење запошљивости радног контингента кроз унапређење стручности модернизацијом система образовања и обуке; 1.4. Образовање сеоског становништва.
2. ПРИОРИТЕТ РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВА ЗА ПРИСТОЈАН ЖИВОТ И РАД	2.1. Обезбеђење услова за динамичан раст инвестиционе активности у циљу повећања запослености; 2.2. Побољшање квалитета живота на селу у циљу заустављања трендова депопулације и повећања запослености; 2.3. Унапређење животног стандарда кроз једнак приступ социјалним услугама, обезбеђење пуне друштвене укључености и партиципативности свих грађана; 2.4. Унапређење културних и спортских садржаја у локалним самоуправама у циљу повећања животног стандарда становништва и њихове атрактивности, посебно за младе.

1 Посткризни модел економског раста и развоја Републике Србије 2011–2020.
http://www.kss.org.rs/doc/1102_makroekonomska_proj__razv_Srbije_2011-2020.pdf

ПРИОРИТЕТИ	МЕРЕ
	2.4.1. Унапређење спортских садржаја и садржаја за младе у локалним самоуправама у циљу повећања животног стандарда становништва и њихове атрактивности, посебно за младе Креирање и спровођење спортских и омладинских политика у циљу унапређења јавног здравља и квалитета живота, посебно младих Јавно здравље, здрави стилови живота и слободно време, посебно младих 2.5. Успостављање интегралног планирања и коришћења водних ресурса, каналске мреже и подсистема; 2.6. Изградња водоводне инфраструктуре у циљу подизања животног стандарда становништва и заштите животне средине; 2.7. Развој информационо-комуникационих технологија; 2.8. Унапређење и управљање животном средином; 2.9. Унапређење заштите становништва у кризним ситуацијама у циљу подизања квалитета живота грађана и имиџа региона; 2.10. Инфраструктурна обнова и модернизација урбаних центара у циљу развоја полицентричне структуре.
3. ПРИОРИТЕТ РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВА ЗА ПРИСТОЈАН ЖИВОТ И РАД	3.1. Стварање подстицајног амбијента за раст и развој предузетништва и малих и средњих предузећа; 3.2. Очување постојећег нивоа запослености; 3.3. Унапређење сарадње и повезивања/кластери; 3.4. Повећање запослености кроз развој и интензивирање руралне економске делатности са фокусом на пољопривредну производњу и агроиндустрију; 3.5. Повећање запослености кроз развој непољопривредних делатности на селу; 3.6. Смањење незапослености кроз развој и промоцију туризма, посебно у руралним подручјима; 3.7. Повећање одрживог енергетског развоја кроз повећање коришћења обновљивих извора енергије.
4. ПРИОРИТЕТ РАЗВОЈ ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	4. 1. Развој институционалног оквира у циљу смањења регионалних разлика; 4.2. Афирмација стратешког планирања развоја; 4.3. Ефикасније коришћење постојећих ресурса у циљу равномерног регионалног развоја.

1. ПРИОРИТЕТ — РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА

Висока незапосленост један је од највећих проблема у Републици Србији и АП Војводини, како економских тако и социјалних. Настала је као резултат пада производње, све већих структурних диспропорција у привреди и на крају као резултат наслеђеног стања из претходног система, односно приватизације и реструктурирања великих предузећа. Такође, једна од основних карактеристика тржишта рада је неусаглашеност вештина и знања који су послодавцима неопходни и оних које поседују незапослена лица, односно неусаглашеност понуде и тражње. Решавање проблема на тржишту рада, у средњем и дугом року, није могуће без решавања проблема који постоје у образовном систему.

Савремене тенденције развоја тржишних економија показале су да се образовање и стварање квалитетних људских ресурса налазе у врху приоритета националних стратегија и политика друштвеног, економског и технолошког напретка. У АП Војводини, као и у целој Србији, развој и трансформација образовања једна је од основних претпоставки бржег развоја.

Једна од значајних карактеристика реформе високог образовања у Европи је померање нивоа образовања просечног становника са средњошколског нивоа на трогодишње високо образовање (академско или струковно). Систем високог образовања на територији Републике Србије мора да се креће у том правцу. Структура и профил високих струковних школа мора да се промени како би јасније одражавали правце развоја привреде АП Војводине, односно Републике Србије. Ово је могуће постићи обједињавањем потенцијала у овој области кроз Академију високих струковних школа која би обједињавала све (државне) школе на простору АП Војводине, а била у одговарајућем партнерском односу сарадње са Универзитетом у Новом Саду као јединим државним универзитетом на простору АП Војводине. Потребно је формирати вишедисциплинарне факултете и тежити формирању мултидисциплинарних тимова и интеграцији универзитета. Дистрибуција и профил високошколских установа треба да буде оријентисана и на места са 50 до 100 хиљада становника, поред већ постојеће оријентисаности на највеће центре са највећим бројем становника.

Такође, демографска кретања Војводине прате демографски тренд целог региона, имајући у виду процес депопулације, пад наталитета, старење становништва и миграциона кретања. На промену популационе слике у Војводини, као и на подручју целе Републике, у међупописном периоду између 1991. и 2002. године велики утицај имао је прилив избеглих и интерно расељених лица која су у појединим општинама (на пример Шид) за 1/3 повећали број становника. Општине са позитивним популационим растом углавном се налазе на територији Покрајине Војводине (20) и готово искључиво у Јужнобачком (Нови Сад, Сремски Карловци, Беочин) и Сремском округу (Инђија, Рума, Стара Пазова, Шид). Ако се изузме прилив избеглих лица, у Војводини само Нови Сад и Темерин бележе позитиван пораст становништва.

На основу синтетичког индикатора Индекса демографских ресурса (Ид) подручје АП Војводине у целини са вредношћу индекса од 43,1 припада типу Е – демографски крајње угрожено подручје – које карактеришу врло слаби демографски ресурси, тзв. „социодемографска депресија“. Индекс демографских ресурса има широк распон вредности од 20,4 (Нова Црња) до 221,5 (Нови Сад), чиме је додатно истакнут проблем регионалних диспаритета. Највећи број општина у Војводини су категорије Д, демографски угрожена, и Е, демографски крајње угрожена подручја, што захтева посебан сценарио развојне подршке. Чак 32 од 45 локалних самоуправа спада у демографски угрожена и демографски крајње угрожена подручја и најтежа ситуација је у сеоским подручјима.

С обзиром на циљеве Нацрта Националног плана регионалног развоја Републике Србије и Програма развоја АП Војводине – смањење незапослености у свим регионима и смањење унутаррегионалних разлика у погледу незапослености, неопходно је посветити пажњу и питањима размештаја становништва унутар региона Војводине као фактора равномерног друштвено-економског развоја. Ово захтева развој полицентричног система школства и изградњу саобраћајне, комуналне и друштвено-социјалне инфраструктуре.

МЕРА 1.1.

Подстицање новог запошљавања лица која су скоро остала без запослења

Индикативне активности:

- Субвенције за samozapošljavanje уз обуке и преквалификацију;
- Кредитирање за ново запошљавање по повољнијим условима кроз Националну службу за запошљавање и институције са националног и покрајинског нивоа са посебним фокусом на лица која су без запослења до 6 месеци;
- Повећање конкурентности и мобилности незапослених лица кроз каријерно вођење и саветовање;
- Подршка изради бизнис планова лицима која су незапослена до 6 месеци (обуке).

Индикатори резултата:

- Број одобрених субвенција,
- Број одобрених повољнијих кредита и број лица која су запослена кроз ову меру,
- Број новозапослених лица која су претходно била незапослена до 6 месеци,
- Број спроведених обука за писање бизнис планова.

МЕРА 1.2.

Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, талентованих лица...)

Индикативне активности:

- Формирање капацитета факултета према потребама Националне службе за запошљавање;
- Успоставити систем за ангажовање најталентованијих младих стручњака;
- Осмишљавање програма за покретање посла младих парова, посебно младих и породица са децом у руралним и депопулационим подручјима;
- Подстицање запошљавања на демографски угроженим подручјима кроз усмеравање активних мера запошљавања;
- Обучавање незапослених лица ради стицања додатних знања и вештина у складу са потребама тржишта рада (Едукативни центар) са посебним акцентом на угрожене категорије незапослених лица;
- Отварање испостава Едукативног центара које би покривале читаву територију АП Војводине;
- Развој посебних програма за искоришћење потенцијала наквалитетнијих, талентованих младих људи;
- Развој посебних програма за радно укључивање осетљивих и посебно погођених група на тржишту рада;
- Побољшање положаја посебно осетљивих група на тржишту рада кроз њихово запошљавање, мере активне политике запошљавања и подстицање samozapošljavanja и предузетништва;
- Промотивне активности локалних самоуправа у циљу стварања окружења у коме ће угрожена и маргинализована лица имати могућност да уче и да развијају своје вештине;
- Промовисање социјалне инклузије и интеграције кроз све развојне политике, програме и пројекте на свим нивоима управљања.

Индикатори резултата:

- Проценат лица која су прошла меру каријерног вођења и саветовања и нашла запослење (проценат успешности мере);
- Проценат новозапослених уз субвенције, износ субвенција и висина прихода лица запослених уз субвенције;
- Број нових samozapošljavanja уз обуке и субвенције (% у односу на претходну годину);
- Индикатори успешности пословања новооснованих предузећа и предузетника уз коришћење субвенција;
- Број запослених на демографски угроженим подручјима;
- Број новооснованих предузећа и предузетника кроз субвенције у руралним и депопулационим подручјима;
- Проценат активних мера запошљавања усмерен у демографски угрожена подручја;
- Број обучених незапослених лица у Едукативном центру и посебно проценат лица која припадају угроженим категоријама;
- Број лица која су прошла обуке у отвореним испоставама Едукативног центра;
- Број нових програма за радно укључивање потенцијала најквалитетнијих, талентованих младих људи;
- Број нових програма за радно укључивање осетљивих и посебно погођених група на тржишту рада;
- Проценат новозапослених лица из категорије осетљивих група на тржишту рада;
- Проценат лица из посебно осетљивих група која су прошла неку од активних мера запошљавања;
- Број медијских догађаја који промовишу питања социјалне инклузије;
- Број запослених лица са инвалидитетом;
- Развијен модел сертификације неформалних облика образовања.

МЕРА 1.3.

Унапређење запошљивости радног контингента кроз унапређење стручности модернизацијом система образовања и обуке

Индикативне активности:

- Усклађивање структуре и профила високих струковних школа са правцима развоја привреде на основу анкете предузећа;
- Анализа потреба послодаваца у области стручног образовања;
- Подстицање свих видова образовања у складу са препознатим потребама привредног развоја;
- Постицање увођења програма за предузетништво у образовне установе;
- Прилагођавање образовних профила и уписне политике потребама привреде;
- У наставне процесе укључити, у што већој мери, практичан рад и радну праксу, како би млади на тржиште рада изашли са већ применљивим знањима;
- Израда предлога за унапређења система укључивање удружења послодаваца и предузетника у процес програмирања, развоја и реализације програма средњег стручног и високог образовања;
- Потписивање локалних Споразума за унапређење практичне наставе у градовима и општинама;
- Доношење регулативе за дугорочне подстицаје послодавцима који организују ученичку праксу током целог школовања и посебно оних који их после завршетка школовања запошљавају у стални радни однос;
- Развијање система акредитације и сертификације послодаваца код којих се реализује практична настава;
- Подизање капацитета и ресурса предузетничких и послодавачких удружења и самих предузетника за пружање услуга ученичке праксе и увођења у посао након завршетка школовања;
- Унапређење механизма за предвиђање и праћење потреба привреде, заснованих на анкетама и испитивању запослених и послодаваца и раду секторских радних група, у којима учествују представници удружења послодаваца;

- У сарадњи са националним нивоом, развијање модела признавања знања и вештина стечених претходним учењем (кроз неформалне облике образовања и информалног учења);
- Развој полицентричног модела академског високог образовања;
- Утврђивање и спровођење подстицајне политике за смањење одлива младих у иностранство након стечене високе стручне спреме;
- Подстицање инвестиција у стручно образовање;
- Успостављање система осигурања квалитета у стручном образовању;
- Успостављање система сертификаковања предавача и обучених;
- Остваривање сарадње са средњим школама у иностранству у циљу размене средњошколаца;
- Унапређивање Центра за учење током читавог живота кроз одговарајуће модуле тренинга;
- Проширење Центра укључивањем других градова и повезивање са осталим нивоима образовања и управе.

Индикатори резултата:

- Стопа запослености младих са завршеним факултетом;
- Број нових подстицајних политика/мера усмерених на образовање у складу са потребама привреде;
- Број образовних установа које имају уведене програме за предузетништво (посебно по развијености локалних самоуправа);
- Број и опис новооснованих смерова на нивоу средњих школа и високошколских установа који одговарају утврђеним потребама привреде;
- Број уписаних ученика у струковне средње школе;
- Број стручних школа у којима се спроводи пракса у сарадњи са послодавцима;
- Број предузећа и радњи који имају ђаке на пракси;
- Број укључених послодаваца у рад испитних комисија;
- Број градова и општина у којима је отпочет процес акредитације и сертификације послодаваца код којих се реализује практична настава са бројем сертифицикованих послодаваца;
- Број школа у чије Школске одборе су именовани представници удружења послодаваца;

- Број ученика са завршеном средњом школом;
- Број уписаних студената на вишим и високим школама;
- Број дипломираних студената;
- Стопа запослености младих са завршеним средњим стручним школама;
- Број новоотворених модула за тренинг у оквиру центара за учење током читавог живота;
- Број нових сертифицираних предавача и обучених;
- Остварени програми међудржавне сарадње школе.

МЕРА 1.4.

Образовање сеоског становништва

Индикативне активности:

- Донети Програм образовања сеоског становништва и његовог повезивања са развојем села;
- Јачање институционалног оквира за решавање проблема образовања сеоског становништва;
- Успостављање међусекторских веза између образовања и привредног, социјалног и културног развоја сеоских заједница;
- Стварање регионалних асоцијација сеоских школа и њихово повезивање са средњим пољопривредним школама;
- Обезбеђивање услова за подизање нивоа образовања, континуиране едукације, целоживотног учења и стицање вештина кроз различите програме едукације у области културе и уметности, у областима препознатљивим сеоском становништву или различитим социјалним групама у мањим срединама који могу постати и модели за реализацију програма запошљавања и самозапошљавања (на пример: програми неговања старих заната и традиционалних вештина, техника и материјала, неговање традиционалног културног стваралаштва, преношење добрих модела примењених у земљама окружења или ЕУ, и слично);
- Отварање новог профила образовања који повезује пољопривреду и енергетику;

- Јачање институционалних и технолошких (информатичких) капацитета сеоских школа и домова културе као центара едукације и стваралаштва.

Индикатори резултата:

- Број ученика у сеоским школама;
- Број организованих тренинга и курсева на селу;
- Број средњих школа;
- Број ученика који похађају пољопривредне средње школе;
- Број доступних јавних интернет „тачака“ у сеоским срединама;
- Број корисника интернета.

2. ПРИОРИТЕТ — РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВА ЗА ПРИСТОЈАН ЖИВОТ И РАД

Једно од најважнијих питања одрживог привредног раста је и инфраструктурна опремљеност, односно физичка инфраструктура. Висок ниво развијености физичке инфраструктуре је и један од основних предуслова за пристојан живот и рад сваког појединца. Ингеренције АП Војводине у креирању инструмената инфраструктурне политике су различите; у неким сегментима су веће, у неким мање. Значајни инструменти стоје на располагању у друмском саобраћају, информационом систему и пловном саобраћају. Опремљеност инфраструктуром има економски и друштвени значај, и представља подстицајни фактор за убрзан развој привреде, региона и друштва. Узимајући у обзир планове за развој привреде, енергетику у том случају такође треба укључити. Смањење увозне енергетске зависности стварањем могућности за нова улагања у изградњу нових енергетских извора непосредно утичу на инфраструктурну политику. Већим инвестирањем смањиће се заостајање у развоју инфраструктуре за земљама Европске уније, спречити даље пропадање постојећих мрежа, чиме ће се повећати конкурентност, што ће дати импулс привредном развоју, нарочито мање развијенијих подручја.

МЕРА 2.1.

Обезбеђење услова за динамичан раст инвестиционе активности у циљу повећања запослености

Индикативне активности:

- Мапирање инвестиционих потенцијала Војводине по областима;
- Анализа карактеристика постојеће радне снаге, њихових знања и вештина на локалном нивоу;
- Креирање и спровођење подстицајних мера за запошљавање у циљу привлачења домаћег и страног капитала са посебним фокусом на brown field и greenfield инвестиције у складу са локалним потребама и у сарадњи са институцијама тржишта рада;
- Усклађивање потреба тржишта рада са образовним профилима у средњим школама и на факултетима;
- Успостављање интермодалног транспорта, односно интегралног система транспорта АПВ и укључење у европске и светске токове;
- Успостављање и развој логистичких центара АПВ према Регионалном просторном плану АПВ;
- Унапређење водног саобраћаја у складу са Просторним планом АП Војводине, као најзначајнијег за кретање роба;
- Унапређење рада лука на рекама АПВ;
- Унапређење функционисања каналске мреже АПВ;
- Унапређење железничке инфраструктуре (санација постојећих, модернизација и изградња нових пруга) као погодног вида транспорта;
- Унапређење путне инфраструктуре (санација постојећих, модернизација и изградња нових путева) у складу са Просторним планом АП Војводине;
- Помоћ инвеститорима у остваривању веза и сарадњи са институцијама на покрајинском и локалном нивоу кроз подизање капацитета у покрајинској и локалној администрацији.

Индикатори резултата:

- Обим инвестиција у основна средства;
- Учешће инвестиција у БДП-у;
- Стопа раста инвестиција у основна средства по намени;
- Капитални коефицијент инвестиција;
- Учешће СДИ у укупним инвестицијама;
- Учешће greenfield инвестиција у укупним СДИ;
- Учешће brownfield инвестиција у укупним СДИ;
- Број лука (националних и међународних);
- Број логистичких центара (националних, регионалних и међународних);
- Дужина пловног пута на речној мрежи;
- Дужина пловног пута на каналској мрежи;
- Дужина мреже пруга/површина територије;
- Дужина мреже пруга/број становника;
- Број путника корисника путничког железничког саобраћаја;
- Број тона превезених коришћењем теретног железничког саобраћаја;
- Дужина путне мреже/површина територије;
- Дужина путне мреже /број становника;
- Број основаних фондова на нивоу локалних самоуправа који су намењени за саобраћај и трансфер буџетских средстава локалној самоуправи;
- Број склопљених јавно-приватних партнерстава са циљем изградње саобраћајне инфраструктуре;
- Учешће унутрашњег водног саобраћаја у укупном теретном саобраћају;
- Број функционалних речних пристаништа;
- Број и структура развојних пројеката у области саобраћаја, логистике.

МЕРА 2.2.

Побољшање квалитета живота на селу у циљу повећања запослености и заустављања трендова депопулације.

Индикативне активности:

- Унапређење комуникационе и информационе инфраструктуре у сеоским подручјима;
- Подстицање откупа или ревитализације постојећих стамбених објеката у руралним подручјима који су напуштени кроз субвенционисане дугорочне кредите, ниске цене земљишта за изградњу, олакшано добијање дозвола за изградњу и субвенционисане цене комуналних услуга;
- Развој руралне инфраструктуре (посебно реконструкција и доградња локалне путне мреже и комуналне инфраструктуре у складу са Просторним планом АП Војводине);
- Ревитализација локалних домова културе који могу, поред основне културне намене, постати и центри перманентне едукације сеоског становништва у областима стицања нових знања и вештина;
- Чување аутентичног културног подручја руралних средина као необновљивог ресурса и препознатљиве вредности АП Војводине (у складу са Европском конвенцијом о пределу и савременом међународном праксом која промовише чување аутентичног изгледа руралних средина), уз коришћење постојећих, у великој мери напуштених објеката, за решавање инфраструктурних и просторних проблема ових средина (објекти индустријског наслеђа: старе железничке станице, млинови, магацини, фабрике, дворци и летњиковци, напуштене сеоске куће као посебне вредности традиционалног народног градитељства, уз осавременавање њихове инфраструктуре, као модел могућност решавања стамбених проблема и заштите споменичког наслеђа Војводине, као необновљивог ресурса);
- Подизање нивоа свести становништва у руралним срединама о посебностима и вредностима сопствене средине и могућностима које пружа за очување идентитета и развој;
- Посматрање и коришћење постојеће, разгранате, мреже јавних установа

- у култури као развојног ресурса за регионални развој и, нарочито, бржи рурални развој (културне установе – музеји, музејске збирке, библиотеке, домови културе, биоскопи, етно-куће, и друго – као места реализације програма, културних/туристичких дешавања, презентационих садржаја или као садржаје који допуњују привредне активности, места за квалитетно провођење слободног времена и едукацију, посебно деце и младих).
- Повећање доступности образовним институцијама;
- Увођење мера које ће стимулисати уплаћивање доприноса за здравствено и социјално осигурање жена са села;
- Подршка развијању старих заната кроз подршку удруживању жена на селу;
- Системске активности у вези са информисањем сеоских домаћинстава;

Индикатори резултата:

- Покривеност комуналном инфраструктуром/број домаћинстава повезаних на водоводну и канализациону мрежу;
- Покривеност села информационим структурама (број корисника интернета);
- Дужина локалних путева;
- Број жена на селу са здравственим и социјалним осигурањем;
- Отварање радионица на којима се развијају стари занати;
- Број основаних женских задруга и женских удружења;
- Обука незапослених жена спрам утврђених потреба сеоског подручја;
- Број ревитализованих домова културе;
- Број очуваних и одрживо коришћених категорисаних културних добара;
- Број одобрених субвенционисаних кредита за откуп и/или ревитализацију постојећих објеката на селу;
- Реконструисани локални путеви и унапређена комунална инфраструктура у селима;
- Број и вредност пројеката финансираних из фондова Европске уније који су у вези са унапређењем свих аспеката живота на селу;
- Број жена-предузетница у области традиционалних вештина;
- Број ревитализованих локалних домова културе;
- Број напуштених објеката који су ревитализовани у циљу решавања инфраструктурних и просторних проблема средина у којима се налазе;

- Број јавних установа у сеоским подручјима које пружају услуге становништву (културне установе, домови здравља, вртићи, библиотеке и сл.);
- Број организација непрофитног сектора које се баве културом, уметношћу, заштитом културног наслеђа, културним индустријама, ...

МЕРА 2.3.

Унапређење животног стандарда кроз једнак приступ социјалним услугама, обезбеђење пуне друштвене укључености и партиципативности свих грађана

Индикативне активности:

- Јачање регионалне димензије социјалне политике, односно подршка активностима на олакшавању приступа социјалним службама у најсиромашнијим општинама;
- Јачање здравствене заштите у недовољно развијеним општинама и руралним подручјима кроз развој мобилних служби;
- Подршка развоју капацитета постојећих институција социјалне заштите и установа које се баве инкузијом угрожених група;
- Интензивирање имплементације здравствене политике у циљу већег утицаја на побољшање здравственог статуса популације која припада угроженим категоријама (Роми, особе са инвалидитетом, ...).

Индикатори резултата:

- Број лица у најнеразвијенијим локалним самоуправама која користе здравствену заштиту;
- Број лица ромске националности која користе здравствену заштиту;
- Број специјализованих организација за лица са посебним потребама.

МЕРА 2.4.

Унапређење културних и спортских садржаја у локалним самоуправама у циљу повећања животног стандарда становништва и њихове атрактивности, посебно за младе

Индикативне активности:

- Јачање институционалних и технолошких капацитета домов културе и других објеката као центара едукације и стваралаштва.
- Развој предузетништва у областима неговања нематеријалног наслеђа и традиционалних заната као видова чувања идентитета и могућности самозапошљавања.
- Подстицање развоја културног туризма базираног на чувању, промовисању и одрживом коришћењу богатог културног наслеђа АП Војводине, како непокретног (коришћење просторних ресурса са новим садржајима уз стриктно чување аутентичности), тако и покретног (завичајне, музејске поставке и слично).
- Активније укључивање заједнице, појединаца, непрофитног сектора у програме и иницијативе којима се промовише културно и уметничко стваралаштво, заштита културног наслеђа (непокретног, покретног и нематеријалног) и промовишу културни потенцијали.
- Организовање културних садржаја са циљем образовања становништва о значају културе, очувања аутентичног културног наслеђа, културе као фактора руралног развоја и инструмента инклузије, као и са циљем ширења свести о могућностима предузетништва и самозапошљавања у области културе.
- Увођење подстицаја за оснивање омладинских удружења у руралним срединама.
- Спровођење програма обука за младе менаџере у руралним срединама.
- Подршка младима у руралним срединама да се удружују у циљу ефикаснијег и лакшег обављања предузетничких активности.
- Увођење програма за учење на даљину.
- Спровођење пилот програма за младе (менторство за младе, оснивање пословних центара за младе који пружају подршку при запошљавању младих).

- Организовање и спровођење програма волонтерства кроз оснивање локалних и регионалних волонтерских центара, како би се подстакло друштвени активизам младих.

Индикатори резултата:

- Број установа културе у локалним самоуправама;
- Број предузећа која се баве неговањем нематеријалног наслеђа и традиционалних заната;
- Број активних носилаца програма којима се промовишу култура и уметност;
- Културна понуда која представља туристичку атракцију;
- Број корисника услуга и програма у области културе и уметности;
- Број едукативних активности које се спроводе са циљем образовања становништва о значају културе, аутентичног културног наслеђа, културе као фактора руралног развоја и инструмента инклузије, као и са циљем ширења свести о могућностима предузетништва и самозапошљавања у области културе.
- Број новооснованих омладинских удружења у руралним срединама и њихово повезивање у савезе;
- Број уведених програма обука за младе менаџере малих и средњих предузећа у руралним срединама;
- Број уведених програма учења на даљину за младе у руралним срединама;
- Број спроведених пилот програма развоја (менторство за младе, оснивање пословних центара за младе који пружају подршку при запошљавању младих);
- Број основаних центара за младе у руралним срединама и мањим општинама;
- Број младих који волонтирају кроз формиране локалне и регионалне волонтерске центре.

МЕРА 2.4.1.

Унапређење спортских садржаја и садржаја за младе у локалним самоуправама у циљу повећања животног стандарда становништва и њихове атрактивности, посебно за младе

Креирање и спровођење спортских и омладинских политика у циљу унапређења јавног здравља и квалитета живота, посебно младих

Јавно здравље, здрави стилови живота и слободно време, посебно младих

Индикативне активности:

- Израда и имплементација стратешких докумената из области спорта и омладине;
- Иституционално повезивање кроз подршку унапређењу сарадње владиног и невладиног сектора у области спорта и омладине и подршка пројектима (спортски савези и организације, организације младих и за младе, канцеларије за младе, ...);
- Реализација заједничких пројеката са научним, васпитно-образовним, здравственим и другим установама у области спорта и омладине;
- Унапређење спортске (нарочито јавне) и омладинске инфраструктуре и обезбеђивање услова да се сви баве спортом и физичком активношћу;
- Обезбеђивање услова за бављење спортом у оквиру школе свих ученика и ученица и активности ради подизања квалитета живота младих;
- Унапређење услова за постизање врхунских спортских резултата, формирање регионалних тренажних центара и специјализованих спортских објеката;
- Реализација пројеката којима се јача свест грађана о важности бављења спортом и спортом за све и допринос побољшању јавног здравља грађана;
- Обезбеђивање видљивости и доступности информација и активно укључивање младих у планирању и спровођењу омладинске политике;

- Подизање квалитета људских ресурса у циљу унапређења спорта и омладине (обуке, семинари, тренинзи, радионице, ...);
- Стварање подстицајног амбијента за шире присуство спорта и физичких активности у оквиру компанијског спорта (спорт за запослене);
- Реализација пројеката и програма са циљем унапређења квалитета живота младих, јавног здравља и репродуктивног здравља младих.

Индикатори резултата:

- Израђени стратешки документи у области спорта и омладине
- Реализовани акциони планови и пројекати и постигнути ефекти
- Број корисника који су укључени у пројекте који су дефинисани у стратешким документима
- Број реализованих пројеката
- Број корисника који су укључени у пројекте који имају за циљ унапређење сарадње владиног и невладиног сектора у области спорта и омладине
- Број реализованих заједичких програма и пројеката
- Висина процента издвајања средстава за спорт и омладину из буџета ЈЛС
- Растући тренд оснивања нових територијалних спортских савеза
- Број учесника у заједничких пројектима са научним, васпитно-образовним, здравственим и др. установама у области спорта и омладине
- Утврђена методологија за праћење стања спорта
- Број реализованих заједничких пројеката
- Повећан број корисника јавних спортских објеката
- Новоизграђени спортски објекти
- Број опремљених спортских објеката
- Број подржаних омладинских клубова
- Број пројеката/програма реализованих на спортским објектима
- Растући тренд корисника школских спортских објеката
- Број опремљених школских спортских објеката
- Повећан број школских спортских секција
- Повећан број ученика који учествују у школским спортским активностима
- Број реализованих пројеката
- Број учесника на великим међународним такмичењима и остварени резултати

- Број корисника спортских тренажних центара
- Број опремљених спортских тренажних центара
- Број опремљених специјализованих спортских објеката
- Број формираних регионалних тренажних центара
- Растући тренд бављења физичком активношћу грађана
- Новоформиране организације спорта за све
- Број реализованих пројеката
- Опадајући тренд хроничних обољења код грађана која су директна последица физичке неактивности
- Број обухваћених учесника реализованим пројектима
- Број веб презентација, сајтова или система (базе података)
- Број директно и индиректно обухваћених корисника информација
- Број одржаних обука, семинара, радионица
- Број спортских стручњака и стручњака у спорту
- Растући тренд учесника обука, семинара, тренинга, радионица, ...
- Повећан ниво образовања-оспособљености лица за рад у сектору спорта
- Растући тренд бављења спортом у оквиру компанија
- Број компанија у којима се организовано реализују спортске активности
- Број запослених обухваћених спортским активностима
- Опадајући тренд одсуства запослених са посла (боловање)
- Растући тренд бављења спортом за све код популације старије доби
- Опадајући тренд полно преносивих болести код младих
- Опадајући тренд малолетничких прекида трудноће
- Број реализованих пројеката/програма
- Број младих обухваћених пројектима и програмима у области репродуктивног здравља
- Број даровитих младих којима су побољшани услови за рад
- Број бизнис инкубатора за младе

МЕРА 2.5.

Успостављање интегралног планирања и коришћења водних ресурса, каналске мреже и подсистема

Индикативне активности:

- Обједињавање корисника у регионални водопривредни систем;
- Ревитализација каналске мреже Д–Т–Д и подсистема Тиса–Палић, Кула–Мали Иђош, Кикинда и Нова Црња–Житиште;
- Завршетак регионалног система Тиса–Чик–Криваја;
- Подстицаји у изградњи и унапређењу система наводњавања.

Индикатори резултата:

- Дужина ревитализованог канала Д–Т–Д;
- Дужина ревитализованих подсистема Тиса–Палић, Кула–Мали Иђош, Кикинда и Нова Црња–Житиште;
- Проценат површина које се наводњавају.

МЕРА 2.6.

Изградња водоводне инфраструктуре у циљу подизања животног стандарда становништва и заштите животне средине

Индикативне активности:

- Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (са фокусом на индустријска постројења);
- Повећање квалитета воде за насеља (јавни водоводи за сва насеља);

- Смањење губитака у водоводним системима до 10%;
- Повећање управљања јавним водоводом преко јавног предузећа са садашњих 47% на 75%;
- Изградња биогас постројења за искоришћавање муља из отпадних вода;
- Побољшање и изградња објеката за заштиту од поплава.

Индикатори резултата:

- % увођења нових технологија за пречишћавање отпадних вода у индустријским постројењима;
- % пречишћених отпадних вода;
- % смањења губитака у водоводним системима;
- Број изграђених постројења на биогас;
- Број насеља прикључених на јавни водовод;
- % домаћинства прикључених на водоводну мрежу.

МЕРА 2.7.

Развој информационо-комуникационих технологија

Индикативне активности:

- Развој универзалног широкопојасног приступа мрежи за све становнике АП Војводине;
- Унапређење телекомуникационе и организационе инфраструктуре и стандарда;
- Обезбеђење тржишне конкуренције у овој области;
- Изградња метрополитен мрежа у локалним самоуправама;
- Примена ИКТ у управи, администрацији, здравству, образовању, науци, култури, трговини, итд.;
- Унапређење информационе безбедности;
- Развој сервиса е-управе на нивоу јединица локалне самоуправе и њихово

- повезивање преко електронског портала.
- Повећање броја средњошколаца и студената у ИКТ области.
- Развој и увођење свих врста е-сервиса, посебно: е-пољопривреде, е-здравства, е-управе, е-бизниса, рада на даљину.

Индикатори резултата:

- Број претплатника широкопојасног интернета на 100 становника;
- Број изграђених метрополитен мрежа у локалним самоуправама и њихов капацитет;
- Дужина положених оптичких каблова;
- Број нових оператора по разним врстама услуга;
- Број кластера и њихових чланица;
- Број корисника оптичке мреже ФТТХ;
- Заступљеност рачунара, интернета и широкопојасног (broadband) интернета у домаћинствима;
- Учесталост употребе рачунара и интернета – појединци и трговина путем интернета (e-commerce);
- Број уведених нових е-услуга по предузећима и организацијама;
- Број одржаних обука;
- Употреба информационо-комуникационих технологија и електронских сервиса јавне управе (e-government) у пословним субјектима;
- Број претплатника фиксне мреже;
- Број мобилних претплатника;
- Број услуга за јединице локалних самоуправа које су доступне преко електронског портала.
- Повећање броја средњошколаца и студената у ИКТ области годишње.
- Број нових средњошколских и студијских програма.
- Повећање броја корисника е-сервиса годишње.

МЕРА 2.8.

Унапређење и управљање животном средином

Индикативне активности:

- Очување заштићених подручја и подручја од међународног значаја спровођењем активних мера заштите од стране управљача у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе, локалним заједницама и удружењима грађана;
- Унапређење стања ретких и угрожених биљака и животиња и њихових станишта;
- Заштита и унапређење стања рибљег фонда на територији АП Војводине;
- Израда општинских и регионалних планова управљања отпадом и изградња регионалних центара за управљање отпадом (регионалне депоније, постројења за селекцију и сепарацију рециклабилног отпада, постројења за биолошки третман и трансфер станице) у складу са Националном стратегијом управљања отпадом 2010-2019 и санација/затварање постојећих сметлишта;
- Унапређење система сакупљања и примарне селекције отпада у локалним самоуправама;
- Подстицај праксе управљања отпадом, поновном искоришћењу, рециклажи отпада;
- Унапређење мониторинга и процене квалитета појединих елемената животне средине (вода, ваздух, земљиште, нејонизујуће зрачење, бука, отпад..) уз развој информационог система;
- Унапређење квалитета површинских вода уз изградњу постројења за третман отпадних вода и ремедијацију водених екосистема;
- Унапређење квалитета ваздуха уз ограничење емисија из енергетског, индустријског и пољопривредног сектора;
- Унапређење квалитета земљишта уз ограничење емисија из енергетског, индустријског и пољопривредног сектора;
- Унапређење увођења Система управљања животном средином (ISO и EMAS шема и увођење концепт чистије производње) и еко обележавања;
- Организовање сузбијања биљке амброзије;
- Едукација и подизање еколошке свести.

Индикатори резултата:

- Број заштићених подручја, проценат ревитализованих природних станишта и подручја од међународног значаја;
- Тренд распрострањености ретких и угрожених врста;
- Реализовани прекогранични пројекти, број екотуристичких садржаја и бројност посетилаца;
- Бројност аутохтоних врста риба, проценат ревитализованих рибљих плодишта, бројност и ефикасност рибочуварске службе;
- Број изграђених регионалних центара и број санираних/затворених сметлишта;
- Степен повећања броја становника обухваћених системом сакупљања отпада и унапређење система примарне селекције отпада, као и поновног искоришћења и рециклаже отпада;
- База података о квалитету појединих елемената животне средине;
- Број изграђених постројења за пречишћавање отпадних вода;
- Број водених екосистема у којима је извршена ремедијација;
- Број привредних субјеката са уведеним системом и којима је издата интегрисана дозвола;
- Смањење степена деградираних и контаминираних површина земљишта;
- Број лица која су прошла едукативне обуке и била укључена у програме унапређења животне средине;
- Број хектара на којима је сузбијана амброзија.

МЕРА 2.9.

Унапређење заштите становништва у кризним ситуацијама у циљу подизања квалитета живота грађана и имица региона

Индикативне активности:

- Обука запослених у локалној самоуправи у погледу препознавања специфичних локалних потреба за заштиту становништва у кризним ситуацијама;
- Оснивање координационе групе за регионалну стабилност;
- Подршка развоју механизма регионалне координације;
- Увођење и унапређење система за рано упозорење и праћење;
- Унапређење инфраструктуре у утврђеним областима високог ризика.

Индикатори резултата:

- Број спроведених обука запослених у локалној самоуправи у погледу кризних ситуација,
- Основана група за регионалну стабилност,
- Уведен систем за рано упозорење и праћење,
- Вредност улагања у инфраструктуру у утврђеним областима високог ризика.

МЕРА 2.10.

Инфраструктурна обнова и модернизација урбаних центара у циљу развоја полицентричне структуре

Индикативне активности:

- Унапређење постојећих индустријских зона и опремање нових;
- Маркетинг и промоција инвестиционих потенцијала;
- Унапређење саобраћајне инфраструктуре;
- Развој информационе инфраструктуре;
- Развој и примена технологија заснованих на обновљивим изворима енергије;
- Изградња сабирних и претоварних места за отпад – санација дивљих депонија;
- Унапређење постојеће туристичке инфраструктуре – обнова, санација и реконструкција старих градских центара;
- Ревитализација/конверзија неискоришћених поља, запуштених обала река, незаштићене имовине, итд. и њихово враћање у продуктивну употребу;
- Модернизација функција јавног сервиса од високог значаја (нпр. здравство, образовање, спорт, социјална заштита).

Индикатори резултата:

- Нова опрема у постојећим индустријским зонама,
- Спроведене промотивне активности инвестиционих потенцијала,
- Нова сабирна и претоварна места за отпад,
- Број старих градских центара која су обновљена и реконструисана,
- Број ревитализованих подручја,
- Вредност улагања у модернизацију јавог сервиса.

3. ПРИОРИТЕТ – ОДРЖИВИ ПРИВРЕДНИ РАСТ

Анализа развијености АП Војводине указала је на проблеме и ограничења развоја, ниску конкурентност услед недовољне развијености инфраструктуре, застареле технологије, недовољно коришћење капацитета и предузетничког потенцијала и на ниску иновативност. За динамичнији привредни развој у наредном периоду неопходно је убрзање реформских процеса који се односе на реструктурирање и модернизацију предузећа и стандардизацију производних процеса, ефикасну политику конкурентности и инфраструктурне реформе. Да би се постигла већа конкурентност постојећих предузећа потребно је увести мере енергетске ефикасности у тим предузећима, које често са малим подешавањима и улагањем доводе до уштеде енергије чиме се смањује улазни инпут код формирања цене.

Привредни развој мора да се заснива на повећању продуктивности и много већем расту производње разменљивих сектора. Индустрија треба да преузме улогу генератора развоја. За развој индустрије и укупан привредни развој неопходно је подићи конкурентност, а то значи напуштање развоја заснованог на коришћењу компаративних предности у јефтином и мање квалификованом раду и природним ресурсима. Развој мора бити заснован на технолошкој ревитализацији, на конкурентној производњи са потпуном интеграцијом најсавременијих технолошких решења, уз заштиту и очување животне средине. Наведене намере треба да буду пропраћене са сигурношћу у снабдевању потребном енергијом. Привреда која је међународно конкурентна свој раст може у много већој мери да ослања на интернационалну тражњу, која води ка специјализацији домаће привреде у секторима чији раст је одржив у дужем периоду. Повећање извоза представља кључни генератор високих и одрживих стопа привредног раста што захтева значајан раст инвестиција и реструктурирање привреде које ће омогућити увођење нових производних програма и производа виших фаза прераде.

Потребно је повећати постојећи низак и неефикасан иновациони потенцијал, што је неопходно за убрзани привредни развој. Досадашњи технолошки развој оствариван је, пре свега, куповином страних технологија и опреме. Научне и развојне институције кроз истраживања треба да буду, у највећем обиму, генератор знања као фактора развоја нове, глобално конкурентне привредне структуре. Неопходна је технолошка ревитализација и развој конкурентне производње са потпуном интеграцијом најсавременијих

технолошких решења са коришћењем максималних енергетски ефикасних решења и минимизацијом загађења и заштитом животне средине. У том циљу, треба појачати спрегу између науке и привреде и подстицати примену иновација у производним процесима, формирање кластера и изградњу технолошких паркова. Иновације су кључни фактор развоја и конкурентности предузећа. Неопходно је да се кроз инвестирање предузећа у иновације омогући развој нових технологија, развој индустријских производа и унапређење производних и пословних процеса. Континуирано иновирање представља услов опстанка предузећа у оквиру глобалног тржишта, што подразумева увођење нових производно-информационих система, побољшање процеса производње, унапређење и ново паковање производа, нове методе рада, увођење нових производа и производних процеса заснованих на иновацијама базираним на позитивним међународним искуствима и повезивању привреде и науке у гранама које до сада код нас нису биле развијене и проналажење нових тржишта.

МЕРА 3.1.

Стварање подстицајног амбијента за раст и развој предузетништва и малих и средњих предузећа

Индикативне активности:

- Спровођење менторинг активности – пружање помоћи у дефинисању бизнис планова као и менторинг активности у првој години пословања новооснованих предузећа;
- Увођење система консултантских услуга за постојећа мала и средња предузећа са посебним фокусом на област руковођења људским ресурсима;
- Повећање броја лица која користе менторинг услуге у оквиру Националне службе за запошљавање;
- Подстицање и стимулисање интересног повезивања МСП кроз специфичне видове пословања (развој тржишних марки на регионалном нивоу, задругарство и кооперативе);

- Унапређење стандардизације производа;
- Подстицање развоја и примене информационих и комуникационих технологија;
- Подстицање истраживачких и развојних пројеката усмерених на усвајање и примену нових технологија у привреди;
- Подстицање инвестиција у високотехнолошке секторе и нове производе са већом додатом вредношћу;
- Завршетак већ започетих процеса оснивања пословних инкубатора и реализација нових иницијатива за оснивање пословних инкубатора у складу са препознатим потребама на локалном нивоу;
- Повећање заступљености и унапређење услуга обуке и тренинга и пословног саветовања у оквиру пословних инкубатора;
- Подржавање пружања финансијских услуга и умрежавања кроз пословне инкубаторе;
- Увођење услуга подршке иновативним активностима у оквиру пословних инкубатора;
- Успостављање и подстицање рада инкубатор центара за бригу о самоодрживости младих предузетника/ца (бесплатне правне, књиговодствене и маркетиншке услуге, саветодавна помоћ);
- Боље информисање потенцијалних зајмопримаца;
- Активности усмерене на смањење кредитног ризика;
- Испуњење стандарда од стране јединица локалних самоуправа у области пружања услуга и информација које ће омогућити лакше пословање предузетницима.

Индикатори резултата:

- Индикатори пословања МСПП сектора (БДВ, промет, извоз, увоз, број предузећа и предузетника, број запослених, број новооснованих и угашених) са посебним фокусом на индустријски сектор;
- Проценат раста броја средњих предузећа – преласка малих у средња;
- Број предузећа – станара пословних инкубатора;
- Спроведене обуке и тренинзи у оквиру пословних инкубатора;
- Број нових услуга иновативног типа које су уведене у постојеће пословне инкубаторе;

- Остварени резулатат предузећа који су станари инкубатора;
- Број сертифициованих јединица локалних самоуправа за добро пословно окружење.
- Број прописа у који су укључени представници удружења привредника у фази припреме прописа и јавних политика које утичу на привредно окружење.

МЕРА 3.2.

Очување постојећег нивоа запослености

Индикативне активности:

- Израда методологије обуке и бодовања као основу за давање субвенција малим и средњим предузећима;
- Успостављање система мониторинга, контроле и корективних мера за дата субвенционисана средства;
- Кредитирање по повољнијим условима уз услов одржања постојећег нивоа запослености;
- Подстицање флексибилних облика запошљавања у складу са потребама послодаваца на локалном нивоу са фокусом на лица високог креативног и стручног потенцијала, а затим и лица која припадају уоженим групама на тржишту рада (млади, 50+,...);
- Увођење подстицајних мера за прелазак неформалне запослености у формалну;
- Субвенције послодавцима за отварање нових радних места уз организовање обука на радном месту;
- Изградња и унапређење капацитета локалних самоуправа у креирању и спровођењу локалне политике запошљавања;
- Спровођење анализа локалног тржишта рада и у складу са тим израда локалних стратегија за запошљавање;
- Финансијска подршка при спровођењу локалних политика запошљавања у складу са подршком на националном нивоу са посебним фокусом на

- неразвијена подручја;
- Унапређење капацитета Локалних савета за запошљавање;
- Унапређење социјалног дијалога са свим релевантним заинтересованим странама, посебно унапређење сарадње са послодавцима кроз сарадњу са покрајинском Националном службом за запошљавање и надлежним секретаријатом, као и са младим и перспективним младим људима како би се и њихове идеје уважиле.

Индикатори резултата:

- Број освојених бодова кроз перманентну едукацију;
- Број одобрених кредита по повољнијим условима по величини предузећа (мала, средња и велика) и показатељи успешности пословања предузећа;
- Проценат запослених у радном односу и запослених по уговорима;
- Број уведених мера за прелазак неформално запослених у фомално запослене и проценат издвојених средстава од укупних средстава намењених подстицајима запошљавању;
- Број локалних самоуправа које имају основане Локалне савете за запошљавање/број новооснованих савета;
- Број (или %) локалних самоуправа које имају израђене Стратегије запошљавања и резултати спровођења стратегија;
- Број (или %) локалних самоуправа које аплицирају и добију финансијску помоћ за спровођење локалних акционих планова запошљавања;
- Број новозапослених кроз спровођење акционих планова запошљавања (промена стопе запослености у локалним самоуправама);
- Учешће социјалних партнера у креирању локалне политике запошљавања (% учешћа: послодаваца, синдиката, цивилног сектора и сл.);

МЕРА 3.3.

Унапређење сарадње и повезивања/кластери

Индикативне активности:

- Стварање услова за реализацију ефеката екстерних користи за кластере и обезбеђивање иновативних услуга које доприносе додавању вредности;
- Оснивање одговарајућих истраживачких центара, институција за оцену квалитета и сл.;
- Успостављање дугорочних и јасно дефинисаних механизма подршке кластерима на свим нивоима управе АП Војводине у погледу подстицања заједничких пројеката на којима учествује минимум три или више предузећа;
- Суфинансирање улагања у заједничку/кластерску опрему или инфраструктуру и финансијска подршка менаџменту кластера;
- Подршка постојећим структурама за успостављање и развој кластера у АП Војводини и развој јединственог центра подршке развоју кластера у АП Војводини;
- Јачање пословних асоцијација, промоције нових марки или локација и спровођење других активности које ће допринети развоју кластера.

Индикатори резултата:

- Број покренутих иницијатива са циљем обезбеђивања подршке кластерима;
- Број иницијатива кластерске подршке подржаних од стране два или више секретаријата;
- Број и вредност развојних пројеката у којима активно учествују најмање три предузећа из кластера;
- Број националних и интернационалних пројеката у којима учествује најмање два кластера из АП Војводине;
- Број иновација која су заједнички реализовала најмање три предузећа;
- Број основаних истраживачких центара, агенција за промоцију извоза, институција за оцену квалитета;

- Број новооснованих кластера;
- Финансијски показатељи кластера.

МЕРА 3.4.

Повећање запослености кроз развој и интензивирање руралне економске делатности са фокусом на пољопривредну производњу и агроиндустрију

Индикативне активности:

- Подршка модернизацији пољопривредне производње и примени савремених технологија у производњи;
- Подршка ангажовању стручњака на активностима у вези са побољшањем заштите и квалитета пољопривредног земљишта, као и са противерозивним мерама, мерама контроле и испитивања земљишта и другим мерама заштите земљишта;
- Мере институционалне подршке у циљу одржања постојећег нивоа запослености, којима се подстичу програми истраживања у пољопривреди, рад саветодавних служби, као и други програми од значаја за пољопривреду и рурални развој;
- Развој центара за истраживање и развој (R&D) у предузећима агропривреде;
- Подстицаји развоју органске производње и очувању генетичких ресурса домаћих животиња;
- Подстицај развоју вишег степена прераде;
- Подршка успостављању боље сарадње између произвођача и прерађивача у циљу бољег и квалитетнијег наступа на тржишту;
- Подизање нивоа знања и обучености пољопривредних произвођача и удружења.

Индикатори резултата:

- Стопа раста пољопривредне производње;
- БДВ пољопривреде;
- Принос пољопривредних култура по ха;
- Број формираних пољопривредних кластера, задруга и других облика удруживања;
- Учешће органске производње у укупној пољопривредној производњи;
- Број новооснованих предузећа која се баве органском производњом;
- Удео образованих (са завршеном средњом, вишом и високом спремом) у укупном броју индивидуалних пољопривредника;
- Индикатори пословања пољопривредних газдинстава;
- Број и врста едукативних курсева диференцирано по старосним групама пољопривредних произвођача, по општинама;
- Број учесника и њихова структура.

МЕРА 3.5.

Повећање запослености кроз развој непољопривредних делатности на селу

Индикативне активности:

- Развој сектора услуга у сеоским подручјима;
- Подстицање оснивања и развоја малог бизниса у сеоским срединама;
- Подстицање развоја сеоског туризма;
- Подстицање запошљавања становника села у области комуналних (нпр. кроз јавне радове) и социјалних услуга (нпр. пружање помоћи угроженим старијим лицима – геронтодомаћице и сл.);
- Стручно оспособљавање пољопривредних произвођача;
- Спровођење програма саветовања и едукације на регионалном и локалном нивоу (едукација, тренинзи, итд.).

Индикатори резултата:

- Број запослених у непољопривредним делатностима;
- Туристичка понуда села (број етно-кућа и сл.);
- Број кластера и других облика удруживања у сеоским подручјима;
- Број основаних предузећа и радњи у сеоским подручјима;

МЕРА 3.6.

Смањење незапослености кроз развој и промоцију туризма, посебно у руралним подручјима

Индикативне активности:

- Модернизација саобраћајне инфраструктуре и боља повезаност туристичких дестинација (у сарадњи са националним нивоом и у складу са Просторним планом АП Војводине);
- Побољшање туристичког производа и проширење туристичке понуде кроз едукације локалног становништва;
- Афирмација и промоција наутичког, руралног, културног, етно-гастрономског, бањског, пословног и екотуризма;
- Увођење субвенција за покретање посла за младе у области туризма у руралним подручјима;
- Промоција јавно-приватног партнерства у области туризма;
- Подстицаји увођењу система управљања и контроле квалитета;
- Подстицаји предузетништву у областима неговања нематеријалног наслеђа и традиционалних заната као вида чувања идентитета и могућности самозапошљавања (производња традиционалних уметничких предмета, производња здраве хране, коришћење традиционалних природних материјала, коришћење и промовисање традиционалних метода производње, и слично);
- Подршка развоју кластера и других облика организовања који промовишу старе занате;

- Подстицање развоја културног туризма базираног на чувању, промовисању и одрживом коришћењу богатог културног наслеђа АП Војводине, и то како непокретног наслеђа (коришћење просторних ресурса са новим садржајима, уз стриктно чување аутентичности), покретном наслеђу (промовисање „малих локалних прича“ базираних на наслеђу кроз завичајне музејске поставке уз примену савремених принципа и опреме, етно целине, и слично), тако и на неговању и промовисању нематеријалног културног наслеђа (неговање и презентација етно наслеђа, традиционалне музике, начина живота, обичаја, игре, плеса, музике, облачења, и слично, као посебности сваке средине);
- Подстицање осмишљавања нових, и развој постојећих културних рута (на пример: верски туризам на Фрушкој гори, манифестациони туризам, археолошки паркови) и слично.

Индикатори резултата:

- Дужина санираних саобраћајница које воде до туристичких дестинација;
- Број нових туристичких дестинација и производа;
- Број, врста и вредност пројеката јавно-приватног партнерства;
- Број предузећа која се баве неговањем нематеријалног наслеђа и традиционалних заната;
- Степен очуваности непокретног културног наслеђа као туристичког производа;
- Повећање броја ноћења и туристичких долазака;
- Повећање прихода од туризма;
- Повећање броја запослених у области туризма;
- Број кластера који промовишу старе занате;
- Број иницијатива у области културног туризма које се базирају на чувању, промовисању и одрживом коришћењу богатог културног наслеђа АП Војводине;
- Број нових културних рута.

МЕРА 3.7.

Повећање одрживог енергетског развоја кроз повећање коришћења обновљивих извора енергије

Индикативне активности:

- Изградња нових енергетских инфраструктурних погона за производњу и коришћење обновљивих извора енергије;
- Подстицање коришћења обновљивих извора енергије: биомасе (са акцентом на биомасу из пољопривреде) енергије ветра, соларне, хидропотенцијала и геотермалне енергије;
- Развој тржишта аграрне биомасе;
- Технолошка модернизација постојећих енергетских објеката/система;
- Повећање енергетске ефикасности у свим секторима производње и потрошње енергије;
- Промовисање нових енергетских технологија.

Индикатори резултата:

- Укупна потрошња примарне енергије/БДП;
- Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије;
- Тржиште биомасе;
- Број новоотворених радних места изградњом инфраструктурних погона за производњу и коришћење обновљивих извора енергије;
- Вредност улагања у нову енергетску инфраструктуру (ЕУР).

4. ПРИОРИТЕТ – РАЗВОЈ ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Функционалним повезивањем општина и округа око већих развојних пројеката, односно, формирањем развојно-функционалних региона (НТСЈЗ), поједини развијенији делови Војводине треба да ојачају своје развојне капацитете у складу са достигнутом степеном конкурентности и приступачности нужне за убрзанији и квалитетнији развој. Политика смањења регионалних разлика базираће се на планирању и координацији свих нивоа власти, као и на хармонизацији и уклањању недостатака, односно, јачању институционалног оквира за спровођење регионалне политике. Кључна улога покрајинске структуре је да континуирано пружа подршку развоју дугорочне међуопштинске сарадње и обезбеди планско, буџетско финансирање развојних пројеката и програма. Јачање локалних привреда и унапређивање локалне администрације обележава развојне правце локалних средина у смислу њихове способности прецизног планирања квалитетних политика на локалном нивоу. Пренос надлежности овде има кључну улогу. Афирмација локалне самоуправе детерминисана је кадровским и финансијским фактором, тако да ће подизање привредне активности и образовног нивоа становништва пресудно утицати на померање општине и подручја на развојној лествици.

МЕРА 4. 1.

Развој институционалног оквира у циљу смањења регионалних разлика

Индикативне активности:

- Развијање и јачање координирајућег механизма за регионални развој на нивоу АП Војводине;
- Унапређење и развој институција и људских ресурса за спровођење пројеката из ЕУ фондова (IPA III, IV и V);
- Јачање постојећих регионалних и локалних развојних агенција;
- Јачање јавног сектора (покрајинских и локалних јавних институција и установа) у свим сегментима и областима деловања као партнера у стварању услова за доношење и спровођење усвојених стратегија, планова и решења.

Индикатори резултата:

- Композитни индекси развијености институција;
- Структурни индикатори ЕУ праћења и анализирања регионалних разлика;
- Број пројеката које су РРА спровеле у циљу регионалног развоја и средства која су том приликом прикупила;
- Број пројеката које реализују покрајинске и локалне јавне установе и институције у циљу реализације програма и пројеката усмерених на смањење регионалних разлика и средства која су за ту намену прикупљена.

МЕРА 4.2.

Афирмација стратешког планирања развоја

Индикативне активности:

- Субвенционисање израде стратешких планова развоја локалних самоуправа и касније њихове имплементације;
- Доношење стратешких докумената, секторских програма и пројеката, акционих и просторних планова, као и креирање механизма за њихово праћење и контролу;
- Обука и примена програмског буџетирања у јединицама локалних самоуправа;
- Анализа ефеката развојних пројеката и програма, односно коришћења буџетских средстава;
- Увођење регионалног информационог система (РИС).

Индикатори резултата:

- Број локалних самоуправа које имају израђене стратешке планове развоја до 2020. године;
- Број израђених акционих планова и припремљених пројеката локалних самоуправа;
- Број израђених евалуација спроведених пројеката;
- Број јединица локалних самоуправа које имају припремљен програмски буџет;
- Број јединица локалних самоуправа чији су запослени прошли обуку за програмско буџетирање;
- Број реализованих пројеката у планском периоду и средства прикупљена за ту намену;
- Уведен и оперативан РИС.

МЕРА 4.3.

Ефикасније коришћење постојећих ресурса у циљу
равномерног регионалног развоја

Индикативне активности:

- Увођење система мониторинга и евалуације пројеката који се спроводе на нивоу локалних самоуправа и покрајине;
- Увођење *ex ante* евалуације за припремљене пројекте и процена њихових ефеката;
- Усмеравање подстицајних мера за смањење регионалних и унутаррегионалних неравномерности и сиромаштва;
- Припрема покрајинских и локалних институција за коришћење IPA III компоненте (регионални развој);
- Подизање регионалне конкурентности већим активирањем територијалног капитала и мобилизирања територијалних потенцијала општина;
- Ефикасно усмеравање процеса урбанизације;
- Комплетирање инфраструктурне и социјалне супраструктуре као једне од основних претпоставки ефикаснијег управљања развојем и простором.

Индикатори резултата:

- Проценат пројеката при чијој имплементацији се врши мониторинг;
- Проценат пројеката за које је урађена *ex ante* евалуација;
- Проценат подстицајних мера усмерен у неразвијена подручја и њихов ефекат;
- Број обучених лица на нивоу покрајинских и локалних институција за припрему пројектне документације за коришћење IPA III компоненте (регионални развој);
- Индикатори регионалне конкурентности

VOJVODINA.GOV.RS

